A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2025. május 8.*

„Előzetes döntéshozatal – Verseny – Kartellek – Tilalom – Vertikális megállapodások – Az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése – 330/2010/EU rendelet – Csoportmentesség – A 4. cikk b) pontjának i. alpontja – E mentességi kedvezmény megszüntetésével járó különösen súlyos korlátozás – Kivétel – Kizárólagos forgalmazási megállapodások – Aktív értékesítésekre vonatkozó korlátozások egy kizárólagos területen – A »megállapodás« fogalma – A szállító és vevői közötti szándékegység – Bizonyítás – Vevőhöz rendelt kizárólagos terület – A más vevők által e területen végrehajtott aktív értékesítések hiánya”

A C-581/23. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a hof van beroep te Antwerpen (antwerpeni fellebbviteli bíróság, Belgium) a Bírósághoz 2023. szeptember 21-én érkezett, 2023. szeptember 13-i határozatával terjesztett elő

a **Beevers Kaas BV**

és

az **Albert Heijn België NV**,

a **Koninklijke Ahold Delhaize NV**,

az **Albert Heijn BV**,

az **Ahold België BV**

között,

a **B. A. Coöperatieve Zuivelonderneming Cono**

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: K. Jürimäe tanácselnök (előadó), K. Lenaerts, a Bíróság elnöke, a második tanács bírájaként eljárva, M. Gavalec, Csehi Z. és F. Schalin bírák,

főtanácsnok: L. Medina,

* Az eljárás nyelve: holland.

hivatalvezető: A. Lamote tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2024. október 16-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Beevers Kaas BV képviseletében J. Janssen és F. Petillion advocaten,

– az Albert Heijn België NV, a Koninklijke Ahold Delhaize NV, az Albert Heijn BV és az Ahold België BV képviseletében H. Burez és Varga M. advocaten,

– a B. A. Coöperatieve Zuivelonderneming Cono képviseletében L. Bersou, J.-P. Fierens és P. Goffinet avocats, és L. Goddeau advocaat,

– a belga kormány képviseletében A. De Brouwer, C. Jacob, C. Pochet és M. Van Regemorter, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében P. Berghe, N. Cambien és D. Viros, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2025. január 9-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az [EUMSZ] 101. cikke (3) bekezdésének vertikális megállapodások és összehangolt magatartások csoportjaira történő alkalmazásáról szóló, 2010. április 20-i 330/2010/EU bizottsági rendelet (HL 2010. L 102., 1. o.) 4. cikke b) pontja i. alpontjának értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Beevers Kaas BV és az Albert Heijn België NV, a Koninklijke Ahold Delhaize NV, az Albert Heijn BV és az Ahold België BV (a továbbiakban együtt: Albert Heijn társaságok) között az ez utóbbiak által a Beevers Kaas és a B. A. Coöperatieve Zuivelonderneming Cono (a továbbiakban: Cono) között a Beemster sajt Belgiumban és Luxemburgban történő forgalmazása tekintetében létrejött kizárólagos forgalmazási megállapodás (a továbbiakban: az alapügyben szóban forgó kizárólagos forgalmazási megállapodás) megsértésének tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 330/2010/EU rendelet, amelyet a kérdést előterjesztő bíróság az alapeljárásban alkalmazandónak tart, 2010. június 1-jei hatállyal lépett az [EK] 81. cikke (3) bekezdésének a vertikális megállapodások és összehangolt magatartások csoportjaira történő alkalmazásáról

szóló, 1999. december 22-i 2790/1999/EK bizottsági rendelet (HL 1999. L 336., 21. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 364. o.) helyébe. A 330/2010 rendelet 10. cikkének második bekezdése értelmében az 2022. május 31-én hatályát vesztette.

4 Az [EUMSZ] 101. cikke (3) bekezdésének vertikális megállapodások és összehangolt magatartások csoportjaira történő alkalmazásáról szóló, 2022. május 10-i (EU) 2022/720 bizottsági rendelet (HL 2022. L 134., 4. o.) 11. cikke értelmében e rendelet 2022. június 1-jén lépett hatályba, és 2034. május 31-én hatályát veszti.

A 330/2010 rendelet

5 A 330/2010 rendelet „Mentesség” című 2. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Az [EUMSZ] 101. cikkének (3) bekezdése alapján és e rendelet rendelkezéseire is figyelemmel [az EUMSZ] 101. cikkének (1) bekezdése nem alkalmazandó a vertikális megállapodásokra.

E mentesség annyiban alkalmazandó, amennyiben az ilyen megállapodások vertikális korlátozásokat tartalmaznak.”

6 E rendeletnek „A csoportmentességi kedvezmény megszüntetésével járó korlátozások – különösen súlyos korlátozások” című 4. cikke a következőképpen rendelkezett:

„A 2. cikk szerinti mentesség nem alkalmazandó azokra a vertikális megállapodásokra, amelyek célja – közvetlenül vagy közvetve, önmagukban vagy más, a felek irányítása alatt álló tényezőkkel együtt – a következő:

[…]

b) korlátozás arra vonatkozóan, hogy a szerződésben részes valamely vevő – a telephelyére vonatkozó esetleges korlátozás sérelme nélkül – milyen területen, illetve milyen vevőkör számára értékesítheti a szerződés szerinti árukat vagy szolgáltatásokat, kivéve:
   i) a szállító számára fenntartott, vagy a szállító által más vevőhöz rendelt kizárólagos területen vagy kizárólagos ügyfélcsoportnak történő aktív értékesítés korlátozását, amennyiben ez a korlátozás nem korlátozza a vevő ügyfelei általi értékesítést,

[…]”

A 2010. évi iránymutatás

7 A vertikális korlátozásokról szóló iránymutatást (HL 2010. C 130., 1. o.; a továbbiakban: 2010. évi iránymutatás) az Európai Bizottság a 330/2010 rendelet elfogadásával egyidejűleg tette közzé.

8 A 2010. évi iránymutatás (25) bekezdése értelmében:

„A vertikális megállapodás (24) bekezdésben említett fogalmának négy fő eleme van:

a) A csoportmentességi rendelet megállapodásokra és összehangolt magatartásokra vonatkozik. A csoportmentességi rendelet nem vonatkozik az érintett vállalkozások egyoldalú magatartására. Az ilyen egyoldalú magatartás az erőfölénnyel történő visszaélés tilalmára vonatkozó [EUMSZ] 102. cikk hatálya alá tartozhat. Ahhoz, hogy a[z EUMSZ] 101. cikk értelmében vett megállapodás létezzen, elegendő, hogy a felek kifejezzék arra vonatkozó közös szándékukat, hogy a piacon adott módon viselkednek. A szándék kifejezésének formája mindaddig lényegtelen, amíg az a felek szándékát hitelesen tükrözi. Amennyiben nincs az akaratok egyezését kifejező egyértelmű megállapodás, a Bizottságnak bizonyítania kell, hogy az egyik fél egyoldalú politikája a másik fél beleegyezését élvezi. A vertikális megállapodások esetében valamely adott egyoldalú politikába való beleegyezés kétféleképpen állapítható meg. Először is, a beleegyezés levonható egy előzetesen kidolgozott általános megállapodásban a felekre ruházott hatáskörökből. Amennyiben az előzetesen kidolgozott megállapodás rendelkezései valamelyik fél számára előírják vagy engedélyezik, hogy később olyan konkrét egyoldalú politikát fogadjon el, amely a másik félre nézve kötelező lesz, a másik félnek az említett politikába való beleegyezése annak alapján állapítható meg […] Másodszor, ilyen kifejezett beleegyezés hiányában a Bizottság bizonyíthatja hallgatólagos beleegyezés meglétét. Ehhez először is azt kell bizonyítani, hogy az egyik fél az egyoldalú politikájának végrehajtásához kifejezetten vagy hallgatólagosan megköveteli a másik fél együttműködését, másodszor pedig azt, hogy a másik fél – az említett egyoldalú politika gyakorlati végrehajtásával – eleget tett ennek a követelménynek […] Például, amennyiben a párhuzamos kereskedelem megakadályozása érdekében a készletek egyoldalú csökkentésének szállító általi bejelentését követően a forgalmazók azonnal csökkentik megrendeléseiket, és megszüntetik a párhuzamos kereskedelmet, akkor ezek a forgalmazók hallgatólagosan hozzájárulnak a szállító egyoldalú politikájához. Ugyanakkor nem lehet erre következtetni, ha a szállítók továbbra is folytatják a párhuzamos kereskedelmet, vagy igyekszenek új lehetőségeket találni a párhuzamos kereskedésre. Hasonlóképpen, a vertikális megállapodások esetében a hallgatólagos hozzájárulás a valamelyik fél egyoldalú politikájának a megállapodás másik fele vagy felei számára történő előírása során alkalmazott kényszerítés szintjéből, valamint a szállító egyoldalú politikáját a gyakorlatban ténylegesen végrehajtó forgalmazók számából állapítható meg. Például a szállító által azoknak a forgalmazóknak a szankcionálására létrehozott nyomon követési és bírságolási rendszer, amelyek nem felelnek meg egyoldalú politikájának, a szállító egyoldalú politikájába való hallgatólagos beleegyezésre utal, ha ez a rendszer lehetővé teszi a szállító számára, hogy a gyakorlatban megvalósítsa politikáját. A beleegyezés megállapításának e bekezdésben ismertetett kétféle módja együttesen is használható;

[…]”

9 A 2010. évi iránymutatás (51) bekezdése szerint:

„A [330/2010] rendelet 4. cikkének b) pontjában foglalt különösen súlyos korlátozások alól négy kivétel létezik. A 4. cikk b) pontjának i. alpontja szerinti első kivétel lehetővé teszi a szállító számára, hogy korlátozza a megállapodásban részes valamely vevő egy másik vevőhöz kizárólagosan hozzárendelt, illetve a szállító által önmaga számára fenntartott területen vagy ügyfélcsoport részére történő aktív értékesítéseit. A terület vagy ügyfélcsoport kizárólagos hozzárendeléséről akkor beszélünk, ha a szállító beleegyezik abba, hogy termékeit csak egy forgalmazónak adja el abból a célból, hogy a forgalmazó azokat az adott területen vagy

meghatározott ügyfélcsoport részére forgalmazza, és a kizárólagos forgalmazó védelemben részesül az ő területén vagy ügyfélcsoportjában a szállító minden más, az [Európai] Unión belüli vevője által végrehajtott aktív értékesítéssel szemben, tekintet nélkül a szállító által eszközölt értékesítésekre. A szállító kombinálhatja a kizárólagos terület és a kizárólagos ügyfélcsoport kijelölését, például úgy, hogy adott területen, meghatározott ügyfélcsoport tekintetében kizárólagos forgalmazót jelöl ki. A kizárólagosan hozzárendelt területek és ügyfélcsoportok ilyen védelmének azonban lehetővé kell tennie az ilyen területekre és ügyfélcsoportoknak történő passzív értékesítést. A [330/2010] rendelet 4. cikke b) pontjának alkalmazása céljából a Bizottság az »aktív« és a »passzív« értékesítést a következőképpen értelmezi:

– »aktív« értékesítés során aktívan fordulnak az egyedi ügyfelekhez többek között közvetlen levélmegkeresés (direct mail), azon belül kéretlen elektronikus levelek küldése vagy látogatások útján; ugyancsak ide tartozik a meghatározott ügyfélcsoport vagy meghatározott területen levő ügyfelek aktív megkeresése olyan média- vagy internetes hirdetés vagy más promóció útján, amely kifejezetten az adott ügyfélcsoportot vagy az adott területen található ügyfeleket célozza meg. Az olyan hirdetés vagy promóció, ami csak akkor vonzó a vevő számára, ha az meghatározott ügyfélcsoportot vagy meghatározott területen levő ügyfeleket (is) elér, aktív értékesítésnek minősül e meghatározott ügyfélcsoport vagy meghatározott területen levő ügyfelek tekintetében.

[…]”

A belga jog

10 A Wetboek van economisch recht (gazdasági törvénykönyv) VI.104. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Tilos a tisztességes piaci gyakorlattal ellentétes minden olyan magatartás, amellyel a vállalkozás egy vagy több vállalkozás szakmai érdekeit sérti vagy sértheti.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

11 A Beevers Kaas a Beemster sajtok kizárólagos belgiumi forgalmazója, amelyeket e társaság a gyártó Conótól szerzi be, amely Hollandiában rendelkezik székhellyel.

12 1993. január 1-jén a Cono és a Beevers Kaas megkötötte az alapügyben szóban forgó kizárólagos forgalmazási megállapodást.

13 Az Albert Heijn társaságok a belgiumi és hollandiai szupermarket-ágazatban végzik tevékenységüket. E társaságok a Cono által a Belgiumon és Luxemburgon kívüli piacokra gyártott Beemster sajt vevői.

14 A Beevers Kaas azt rója fel az Albert Heijn társaságoknak, hogy harmadik félként részt vettek az alapügyben szóban forgó kizárólagos forgalmazási megállapodás megsértésében, ami álláspontja szerint a gazdasági törvénykönyv VI.104. cikkének megsértését jelenti. Ez a jogsértés állítólag annak a viszonteladási tevékenységnek az eredménye, amelyet e társaságok Belgium területén folytattak, noha tudták, hogy a Conót és a Beevers Kaast kizárólagos forgalmazási megállapodás köti össze.

15 Az Albert Heijn társaságok szerint a Beevers Kaas és a Cono tiltott viszonteladási tilalmat kíván rájuk kényszeríteni. Az Albert Heijn társaságok úgy vélik továbbá, hogy az alapügyben szóban forgó kizárólagos forgalmazási megállapodás, mivel nem kötelezi a Conót arra, hogy megvédje a Beevers Kaast a más forgalmazók általi aktív értékesítésektől, nem felel meg a viszonteladási tilalom igazolására vonatkozó szigorú versenyjogi feltételeknek.

16 2021. július 9-i ítéletével az ondernemingsrechtbank Antwerpen (vállalkozási ügyek antwerpeni bírósága, Belgium) elnöke elutasította a Beevers Kaas keresetét mint megalapozatlant, azzal az indokkal, hogy „egyetlen szerződéses vagy jogszabályi rendelkezésből sem következik, hogy a vállalkozások ne szerezhetnének be árukat Hollandiában közvetlenül a Conótól, és ne forgalmazhatnák […] Belgiumban”. Ezen ítélet különösen azt állapította meg, hogy az alapügyben szóban forgó kizárólagos forgalmazási megállapodás csak azt írta elő, hogy a Cono saját maga nem értékesíthet belga forgalmazóknak. A Beevers Kaas által képviselt értelmezés azt is jelentené, hogy minden vállalkozásnak – bárhol legyen is a székhelye – tiszteletben kell tartania ezt a megállapodást, és tartózkodnia kell a Cono által gyártott Beemster sajtnak Belgiumban történő értékesítésétől. Hasonlóképpen, a Beevers Kaas nem élvez szerződéses védelmet belgiumi kizárólagos területén az áruikat a Conótól beszerző más vevők általi aktív értékesítéssel szemben.

17 A Beevers Kaas fellebbezést nyújtott be az említett ítélettel szemben a hof van beroep te Antwerpenhez (antwerpeni fellebbviteli bíróság, Belgium), amely a kérdést előterjesztő bíróság.

18 E bíróság előtt a felek azt vitatják, hogy az alapügyben szóban forgó kizárólagos forgalmazási megállapodás megfelel-e a versenyjognak, pontosabban a 330/2010 rendelet 4. cikke b) pontjának i. alpontjában foglalt feltételeknek. A vita az úgynevezett „párhuzamos tiltás” feltételére vonatkozik, amely szerint a szállító védi a kizárólagos forgalmazót az e szállító összes többi vevője által az e forgalmazónak kijelölt kizárólagos területen végzett aktív értékesítésekkel szemben.

19 Az említett bíróság véleménye szerint a Beevers Kaasnak kell bizonyítania, hogy a Cono által az aktív értékesítéssel szemben számára nyújtott állítólagos védelem az e 4. cikk b) pontjának i. alpontjában előírt kivétel hatálya alá tartozik.

20 2022. április 27-i közbenső ítéletében a kérdést előterjesztő bíróság megállapította, hogy a Beevers Kaas bizonyította, hogy az Albert Heijn társaságok – legalább hallgatólagosan – beleegyeztek az aktív értékesítés tilalmába. Mindazonáltal e bíróság véleménye szerint a Beevers Kaasnak azt is bizonyítania kell, hogy a Cono által ellátott összes többi viszonteladó is beleegyezett ebbe a tilalomba.

21 A kérdést előterjesztő bíróság egyetért a belga versenyhatóság észrevételével, amely előtt e bíróság e közbenső ítéletben *amicus curiae* eljárást indított, és amely úgy véli, hogy a párhuzamos tiltás feltételét az EUMSZ 101. cikk értelmében vett „megállapodás” fogalmának fényében kell értelmezni.

22 E tekintetben az említett bíróság megjegyzi, hogy a 330/2010 rendelet és a 2010. évi iránymutatás nem határozza meg, hogy egy szállítónak hogyan kell megvédenie kizárólagos forgalmazóit az e szállító más vevői által az e forgalmazókhoz rendelt kizárólagos területen végzett aktív értékesítésekkel szemben. Közelebbről, e rendelet és ezen iránymutatás nem írja elő, hogy az említett szállítónak milyen módon kell tájékoztatnia e többi vevőt az ilyen aktív értékesítés tilalmáról, és hogy ez utóbbiaknak milyen módon kell beleegyezniük a tilalomba.

23 A jelen ügyben nincs bizonyíték arra, hogy a Cono összes többi viszonteladója kifejezetten beleegyezett volna az aktív értékesítés tilalmába. A nemzeti versenyhatóság úgy véli, hogy a kérdést előterjesztő bíróság e viszonteladók e tilalomba való hallgatólagos beleegyezésére következtethet azon egyszerű tényből, hogy jelenleg egyikük sem értékesít Belgiumban a Conótól beszerzett termékeket. A Beevers Kaas egyetért ezzel az álláspontt al, és következésképpen úgy véli, hogy kellőképpen bizonyította, hogy az említett viszonteladók beleegyeztek az említett tilalomba.

24 Ezzel szemben az Albert Heijn társaságok úgy vélik, hogy az ilyen értelmezés figyelmen kívül hagyja a Beevers Kaasra háruló bizonyítási terhet. Úgy vélik, hogy a hallgatólagos beleegyezéshez az szükséges, hogy a Beevers Kaas bizonyítsa, hogy a Cono stratégiáját, amely szerint a Hollandiában vásárolt Beemster sajt nem értékesíthető aktívan Belgiumban, a kizárólagosság megadásának időpontjában közölték az ezen időpontban engedéllyel rendelkező valamennyi viszonteladóval, majd minden egyes újonnan kijelölt viszonteladóval, és hogy mindegyikük köteles volt annak betartására.

25 E körülmények között a hof van beroep te Antwerpen (antwerpeni fellebbviteli bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Úgy tekinthető-e, hogy teljesül a párhuzamos tiltásnak [a 330/2010 rendelet] 4. cikke b) pontjának i. alpontja szerinti feltétele, és így érvényesen megtilthatja-e az említett rendelet többi feltételét teljesítő szállító az egyik vevője által a más vevőhöz rendelt kizárólagos területen végrehajtandó aktív értékesítéseket, ha ez csupán azon a megállapításon alapul, hogy a többi vevő nem hajt végre aktív értékesítést a területen? Másként fogalmazva: már csupán azon megállapítás alapján kellően bizonyítottnak kell-e tekinteni, hogy az említett többi vevő és a szállító között megállapodás jött létre az aktív értékesítés tilalmáról, hogy e többi vevő nem hajt végre aktív értékesítést a kijelölt kizárólagos területen?

2) Úgy tekinthető-e, hogy teljesül a párhuzamos tiltásnak a [330/2010] rendelet 4. cikke b) pontjának i. alpontja szerinti feltétele, és így érvényesen megtilthatja-e az említett rendelet többi feltételét teljesítő szállító az egyik vevője által a más vevőhöz rendelt kizárólagos területen végrehajtandó aktív értékesítéseket, ha a szállító csak akkor kapja meg többi vevőjének beleegyezését, ha és amikor azok éppen aktív értékesítéseket kívánnak végrehajtani az ily módon kijelölt kizárólagos területen? Vagy sokkal inkább az szükséges, hogy a szállító előzetesen valamennyi vevőjétől beszerezze ezt a beleegyezést, függetlenül attól, hogy azok éppen aktív értékesítéseket kívánnak-e végrehajtani a kijelölt kizárólagos területen?”

Az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitása iránti kérelemről

26 A Bíróság Hivatalához 2025. február 11-én, illetve 28-án benyújtott beadványában a Beevers Kaas és a Cono azt kérte, hogy a Bíróság eljárási szabályzatának 83. cikke alapján rendeljék el az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását.

27 Kérelmeik alátámasztása érdekében arra hivatkoznak, hogy indítványában a főtanácsnok először is a kérdést előterjesztő bíróság által az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdés keretében feltett kérdéstől eltérő kérdésre adott választ, másodszor pedig téves ténybeli és jogi elemekre támaszkodott az átfogalmazott második kérdés megválaszolása érdekében. E körülmények között szükséges, hogy az alapeljárásban részt vevő felek vagy az Európai Unió

Bírósága alapokmányának 23. cikkében említett egyéb érdekeltek kifejthessék álláspontjukat e körülményekkel kapcsolatban eljárási jogaik védelme és annak elkerülése érdekében, hogy a Bíróság olyan kérdésre válaszoljon, amely nem szükséges az alapeljárás megoldásához.

28 Az eljárási szabályzatának 83. cikke alapján a Bíróság a főtanácsnok meghallgatását követően az eljárás során bármikor elrendelheti az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását, különösen, ha úgy ítéli meg, hogy az ügy körülményei nincsenek kellően feltárva, vagy ha a fél e szakasz befejezését követően a Bíróság határozatára nézve döntő jelentőségű új tényt hoz fel, illetve ha az ügyet olyan érv alapján kellene eldönteni, amelyet a felek, illetve az Európai Unió Bírósága alapokmányának 23. cikke szerinti érdekeltek nem vitattak meg.

29 E tekintetben azonban hangsúlyozni kell, hogy a főtanácsnok indítványának tartalma önmagában nem minősülhet ilyen új ténynek, különben a felek számára lehetséges lenne, hogy az ilyen tényre való hivatkozás útján válaszoljanak az említett indítványra. Márpedig a főtanácsnok indítványát a felek nem vitathatják. A Bíróságnak már volt alkalma hangsúlyozni, hogy az EUMSZ 252. cikk szerint a főtanácsnok teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva, nyilvános tárgyaláson indokolással ellátott indítványt terjeszt elő azokban az ügyekben, amelyek esetében az Európai Unió Bíróságának alapokmánya szerint a főtanácsnok részvételére van szükség, annak érdekében, hogy segítse a Bíróságot azon feladata teljesítésében, hogy biztosítsa a jog tiszteletben tartását a Szerződések értelmezése és alkalmazása során. Ezen alapokmány 20. cikkének negyedik bekezdése és az eljárási szabályzat 82. cikkének (3) bekezdése értelmében a főtanácsnok indítványával zárul az eljárás szóbeli szakasza. Az indítvány, mivel a felek közötti vitán kívül esik, megnyitja a Bíróság tanácskozására vonatkozó szakaszt. Nem a bíráknak vagy a feleknek szánt véleményről van tehát szó, amely valamely, Bíróságon kívüli hatóságtól származik, hanem maga az intézmény egy tagjának egyedi, indokolással ellátott és nyilvánosan kifejtett véleményéről (lásd e tekintetben: 2021. október 6-i Sumal ítélet, C-882/19, EU:C:2021:800, 21. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

30 Ebből különösen az következik, hogy az a tény, hogy a főtanácsnok az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést az átfogalmazás alapján vizsgálta meg, önmagában nem indokolja az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását (lásd e tekintetben: 2003. január 23-i Makedoniko Metro és Michaniki ítélet, C-57/01, EU:C:2003:47, 33–36. pont).

31 A jelen ügyben a Bíróság a főtanácsnok meghallgatását követően megállapítja, hogy a Beevers Kaas által előadott tények nem tárnak fel egyetlen olyan új tényt sem, amely döntő jelentőségű lenne a Bíróság jelen ügyben meghozandó határozatára nézve, és hogy ez utóbbit nem olyan érv alapján kell eldönteni, amelyet a felek vagy az Európai Unió Bírósága alapokmányának 23. cikke szerinti érdekeltek nem vitattak meg. Ezenkívül a Bíróság az eljárás írásbeli és szóbeli szakaszának végén minden szükséges információval rendelkezik, és így az ügy körülményei kellően fel vannak tárva ahhoz, hogy határozatot hozzon.

32 Következésképpen a Bíróság úgy ítéli meg, hogy nem kell elrendelni az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

33 Első kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 330/2010 rendelet 4. cikke b) pontjának i. alpontját úgy kell-e értelmezni, hogy amennyiben a szállító kizárólagos területet rendelt az egyik vevőjéhez, csupán azon megállapítás, hogy e szállító többi vevője nem hajt végre aktív értékesítéseket e területen, e rendelkezés alkalmazása céljából elegendő annak megállapításához, hogy az említett szállító és e többi vevő között az említett területen történő aktív értékesítés tilalmára vonatkozó megállapodás áll fenn.

34 Emlékeztetni kell arra, hogy a 330/2010 rendelet 2. cikkének (1) bekezdése csoportmentességet ír elő az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozó megállapodásokra vonatkozó tilalom alól a vertikális megállapodások esetében. E rendelkezés ugyanis kimondja, hogy az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése értelmében az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése nem alkalmazandó azokra a vertikális megállapodásokra, amelyek megfelelnek az e rendeletben előírt feltételeknek.

35 Ez a mentesség azonban nem vonatkozik azokra a vertikális megállapodásokra, amelyek tartalmazzák az említett rendelet 4. cikkében felsorolt különösen súlyos korlátozást.

36 Így a 330/2010 rendelet 4. cikkének b) pontja értelmében az említett mentesség „nem alkalmazandó azokra a vertikális megállapodásokra, amelyek célja – közvetlenül vagy közvetve, önmagukban vagy más, a felek irányítása alatt álló tényezőkkel együtt – korlátozás arra vonatkozóan, hogy a szerződésben részes valamely vevő – a telephelyére vonatkozó esetleges korlátozás sérelme nélkül – milyen területen, illetve milyen vevőkör számára értékesítheti a szerződés szerinti árukat vagy szolgáltatásokat”.

37 E rendelet 4. cikke b) pontjának i. alpontja értelmében egy olyan vertikális megállapodás, amelynek célja a vevő területének vagy ügyfélkörének korlátozása, mindazonáltal részesülhet az említett rendelet 2. cikkének (1) bekezdésében előírt csoportmentességben, ha ez a szállító számára fenntartott, vagy a szállító által más vevőhöz rendelt kizárólagos területen vagy kizárólagos ügyfélcsoportnak történő aktív értékesítés korlátozását jelenti, és ez a korlátozás nem korlátozza az első vevő ügyfelei általi értékesítést.

38 A szállító által az egyik vevőjének biztosított kizárólagos területen történő aktív értékesítésekre vonatkozó korlátozások tehát részesülhetnek e mentességben, amennyiben a 330/2010 rendeletben előírt feltételek teljesülnek.

39 Márpedig, amint azt a főtanácsnok az indítványának 39–43. pontjában lényegében hangsúlyozta, és amint az többek között a 2010. évi iránymutatás (51) bekezdéséből kitűnik, a szállító által az egyik vevője számára biztosított területi kizárólagosság szükségszerűen együtt jár e szállító azon párhuzamos kötelezettségével, hogy e vevőt megvédje az említett szállító többi vevőjének aktív értékesítéseivel szemben. Ebből következik, hogy a 330/2010 rendelet 4. cikke b) pontjának i. alpontja arra irányul, hogy lefedje az aktív értékesítések azon korlátozásait, amelyeket a szállítónak e címen a vevőivel szemben e kizárólagosság hatékonyságának biztosítása érdekében kell előírnia azon a területen, amelyet az egyik vevőjéhez rendelt.

40 Annak értékelése érdekében, hogy a szállító és a vevő között létrejött forgalmazási megállapodás olyan vertikális megállapodásnak minősíthető-e, amely e rendelet 4. cikke b) pontja i. alpontjának hatálya alá tartozhat, figyelembe kell venni az EUMSZ 101. cikk értelmében vett „megállapodás” fogalmát.

41 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett „megállapodás” létezéséhez elég az, hogy az érintett vállalkozások kifejezzék az arra irányuló közös akaratukat, hogy meghatározott piaci magatartást tanúsítanak. A megállapodás tehát nem alapulhat a forgalmazási szerződésben részes fél tisztán egyoldalú politikájának kifejezésén (2023. június 29-i Super Bock Bebidas ítélet, C-211/22, EU:C:2023:529, 47. és 48. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

42 Mindazonáltal valamely látszólag egyoldalú aktus vagy magatartás az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett megállapodásnak minősül, amennyiben legalább két fél egybehangzó akaratának kifejeződése, és önmagában nem meghatározó, hogy ez az akarategység milyen formában nyilvánul meg (lásd ebben az értelemben: 2023. június 29-i Super Bock Bebidas ítélet, C-211/22, EU:C:2023:529, 49. pont).

43 Így, ami a vevőhöz rendelt kizárólagos területen történő aktív eladások korlátozását illeti, a felek szándékegysége következhet mind a szállító és a területi kizárólagosságban nem részesülő vevők közötti forgalmazási szerződések kikötéseiből, amennyiben e szerződések kifejezetten megtiltják az ilyen eladásoktól való tartózkodást, mind pedig a felek azon kifejezett vagy hallgatólagos magatartásából, amely lehetővé teszi annak megállapítását, hogy ez utóbbi vevők elfogadták az említett szállító arra való felhívását, hogy ne hajtsák végre az említett eladásokat (lásd analógia útján: 2023. június 29-i Super Bock Bebidas ítélet, C-211/22, EU:C:2023:529, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

44 Az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett „megállapodás” fennállásának bizonyítását illetően a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, hogy az EUMSZ 101. cikk alkalmazásával kapcsolatos nemzeti eljárás keretében a bizonyítékok mérlegelésére és a bizonyítás megkövetelt szintjére vonatkozó uniós szabályok hiányában az ilyen szabályok megállapítása az eljárási autonómia elve alapján az egyes tagállamok belső jogrendjébe tartozik, azzal a feltétellel azonban, hogy e szabályok nem lehetnek kedvezőtlenebbek a hasonló jellegű belső jogi helyzetekre vonatkozókhoz képest (az egyenértékűség elve), és nem tehetik gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézzé az uniós jog által ruházott jogok gyakorlását (a tényleges érvényesülés elve) (2023. június 29-i Super Bock Bebidas ítélet, C-211/22, EU:C:2023:529, 55. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

45 A tényleges érvényesülés elve megköveteli, hogy az uniós versenyjog megsértését nemcsak közvetlen bizonyítékokkal, hanem valószínűsítő körülményekkel is bizonyítani lehessen, feltéve, hogy azok objektívek és egybehangzóak. Ugyanis az esetek nagy részében egy megállapodás létezését bizonyos számú egybeesésből és egyéb ténybeli elemből kell kikövetkeztetni, amelyek együtt figyelembe véve, más összefüggő magyarázat hiányában a versenyszabályok megsértésének bizonyítékául szolgálhatnak (lásd ebben az értelemben: 2023. június 29-i Super Bock Bebidas ítélet, C-211/22, EU:C:2023:529, 56. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

46 Ebből következik, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett olyan „megállapodás” fennállása, amelynek célja az aktív eladások korlátozása valamely kizárólagos területen, nemcsak közvetlen bizonyítékokkal bizonyítható, hanem objektív és egybehangzó valószínűsítő körülmények alapján is, amennyiben ebből kellő bizonyossággal arra lehet következtetni, hogy a

szállító felhívta vevőit, hogy e területen ne végezzenek ilyen eladásokat, és hogy ez utóbbiak a gyakorlatban elfogadták e felhívást (lásd analógia útján: 2023. június 29-i Super Bock Bebidas ítélet, C-211/22, EU:C:2023:529, 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

47 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott információkból kitűnik egyrészt, hogy a Cono és a vevői között létrejött forgalmazási megállapodások nem tartalmaznak olyan kikötést, amely arra irányulna, hogy megtiltsák számukra a Beevers Kaashoz rendelt kizárólagos területen történő aktív eladásokat. Másrészt az Albert Heijn társaságok kivételével a Cono egyetlen vevője sem folytatott ilyen értékesítést ezen a területen.

48 A kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy a jelen ítélet 42–46. pontjában említett ítélkezési gyakorlat fényében értékelje az alapeljárás körülményeit.

49 Így először is a rendelkezésére álló információk összességére tekintettel meg kell határoznia, hogy megállapítható-e, hogy a jelen ügyben a Cono bármilyen formában felhívta vevőit arra, hogy ne folytassanak aktív eladásokat a Beevers Kaashoz rendelt kizárólagos területen.

50 Amint azt a főtanácsnok az indítványának 78. pontjában hangsúlyozta, az ilyen felhívás több formát ölthet, mint például a szállító által a vevőinek címzett konkrét közlés, amely felhívja őket valamely kizárólagos terület tiszteletben tartására, vagy a szállító általános szerződési feltételeiben erre vonatkozó kikötés vagy utalás.

51 Másodszor azt is meg kell határozni, hogy a Cono vevői kifejezetten vagy hallgatólagosan elfogadták-e ezen szállító esetleges felhívását.

52 A jelen ítélet 49. és 51. pontjában felidézett két követelményre tekintettel meg kell állapítani, hogy az a körülmény, miszerint az Albert Heijn társaságok kivételével a Cono egyetlen vevője sem folytatott aktív értékesítést a Beevers Kaas kizárólagos területén, önmagában nem elegendő az EUMSZ 101. cikk értelmében vett „megállapodás” fennállásának megállapításához.

53 Egyrészt e körülményből nem lehet arra következtetni, hogy a Cono felhívta vevőit, hogy ne folytassanak aktív eladásokat a Beevers Kaashoz rendelt kizárólagos területen. E tekintetben pontosítani kell, hogy pusztán az a megállapítás, hogy a Cono kizárólagos területet rendelt a Beevers Kaashoz, és hogy a Cono többi vevője esetlegesen tudomással bírt e terület létezéséről, nem teszi lehetővé annak megállapítását, hogy a Cono felhívta őket arra, hogy ne folytassanak aktív eladásokat az említett területen, különösen az e többi vevőhöz intézett, e kizárólagos terület tiszteletben tartására felszólító konkrét közlés hiányában.

54 Másrészt e körülmény kétségtelenül olyan releváns tényezőnek minősülhet, amelyet figyelembe kell venni annak bizonyításakor, hogy a Cono többi vevője esetlegesen hallgatólagosan beleegyezett a Cono azon felhívásába, hogy a Beevers Kaas kizárólagos területén ne folytasson aktív értékesítést. Ez azonban önmagában nem elegendő az ilyen beleegyezés meglétének megállapításához.

55 Az említett körülmény ugyanis önmagában véve nem teszi lehetővé annak kellő bizonyossággal történő bizonyítását, hogy a Beevers Kaas kizárólagos területén történő aktív értékesítések hiánya e többi vevő azon szándékából ered, hogy eleget tegyenek a Cono arra irányuló esetleges felhívásának, hogy ne folytasson ilyen értékesítéseket, vagy az említett más vevők arra vonatkozó önálló ügyleti döntéséből, hogy e területen nem értékesítenek.

56 Az említett körülmény azonban bizonyíthatja az érintett vevők hallgatólagos beleegyezését, amennyiben – amint az a 2010. évi iránymutatás (25) bekezdéséből kitűnik – ezzel párhuzamosan létezik többek között a szállító kifejezett felhívása a kizárólagos területen történő aktív értékesítés tilalmának betartására, és léteznek olyan eszközök, amelyek lehetővé teszik e szállító számára e tilalom gyakorlati végrehajtását, mint például az említett szállító által az említett tilalmat be nem tartó vevők szankcionálására létrehozott ellenőrzési és szankcionálási rendszer.

57 A fenti megfontolások összességére tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 330/2010 rendelet 4. cikke b) pontjának i. alpontját úgy kell értelmezni, hogy amennyiben a szállító kizárólagos területet rendelt az egyik vevőjéhez, csupán azon megállapítás, hogy e szállító többi vevője nem hajt végre aktív értékesítéseket e területen, e rendelkezés alkalmazása céljából nem elegendő annak megállapításához, hogy az említett szállító és e többi vevő között az említett területen történő aktív értékesítés tilalmára vonatkozó megállapodás áll fenn.

A második kérdésről

58 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 330/2010 rendelet 4. cikke b) pontjának i. alpontját úgy kell-e értelmezni, hogy az e rendelkezésben előírt kivétel kedvezményét arra az időszakra kell alkalmazni, amely alatt bizonyítottan a szállító vevői beleegyeztek a szállító azon felhívásába, hogy ne végezzenek aktív értékesítést egy másik vevőhöz rendelt kizárólagos területen.

59 Az első kérdésre adott válaszból következik, hogy az aktív értékesítések tilalma e 4. cikk b) pontja i. alpontjának hatálya alá tartozik, amennyiben egyrészt a szállító felhívta vevőit arra, hogy egy másik vevőhöz rendelt kizárólagos területen ne folytassanak ilyen eladásokat, másrészt pedig az érintett vevők beleegyeztek e felhívásba.

60 Így annak a félnek, aki az említett 4. cikk b) pontjának i. alpontjában előírt kivételre hivatkozik, adott esetben objektív és egybehangzó valószínűsítő körülmények alapján kell bizonyítania az előző pontban említett két elem együttes teljesülését. E kivétel kedvezménye tehát arra az időszakra vonatkozik, amelyre vonatkozóan e bizonyítékot be lehetett nyújtani.

61 A fentiekre tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 330/2010 rendelet 4. cikke b) pontjának i. alpontját úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezésben előírt kivétel kedvezményét arra az időszakra kell alkalmazni, amely alatt bizonyítottan a szállító vevői beleegyeztek a szállító azon felhívásába, hogy ne végezzenek aktív értékesítést egy másik vevőhöz rendelt kizárólagos területen.

A költségekről

62 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

1) Az [EUMSZ] 101. cikk (3) bekezdésének vertikális megállapodások és összehangolt magatartások csoportjaira történő alkalmazásáról szóló, 2010. április 20-i 330/2010/EU bizottsági rendelet 4. cikke b) pontjának i. alpontját

a következőképpen kell értelmezni:

amennyiben a szállító kizárólagos területet rendelt az egyik vevőjéhez, csupán azon megállapítás, hogy e szállító többi vevője nem hajt végre aktív értékesítéseket e területen, e rendelkezés alkalmazása céljából nem elegendő annak megállapításához, hogy az említett szállító és e többi vevő között az említett területen történő aktív értékesítés tilalmára vonatkozó megállapodás áll fenn.

2) A 330/2010 rendelet 4. cikke b) pontjának i. alpontját

a következőképpen kell értelmezni:

az e rendelkezésben előírt kivétel kedvezményét arra az időszakra kell alkalmazni, amely alatt bizonyítottan a szállító vevői beleegyeztek a szállító azon felhívásába, hogy ne végezzenek aktív értékesítést egy másik vevőhöz rendelt kizárólagos területen.

Aláírások